

defensie-orders in de Verenigde Staten plaatsen en had dus óók dollars nodig – Kingsley Wood zag daar de redelijkheid van in en trok het tweede verzoek spoedig in, maar het eerste handhaafde hij. De reactie van het kabinet was aanvankelijk nogal negatief, waarbij vooral Steenberghe ('acht bij deze zaak de souvereiniteit van Nederland betrokken'¹) en van Rhijn bezwaren ontwikkelden; bij de formatie van het kabinet-Gerbrandy was immers afgesproken dat voor het naoorlogs herstel van Nederland grote voedselvoorraden aangekocht zouden worden en voor die aankopen in Noord- en Zuid-Amerika had men dollars nodig. Men werd het er tenslotte over eens, Engeland een voorschot aan te bieden. Dat was voor Kingsley Wood niet zo aantrekkelijk: een voorschot zou immers in goud terugbetaald moeten worden. Op 12 november zei Welter in de ministerraad dat Kingsley Wood bleef aandringen op 'verkoop van al ons goud aan Engeland'² – verkoop tegen ponden sterling.

Twee dagen later, 14 november, stelde van Kleffens het kabinet in kennis van een van het *Foreign Office* ontvangen concept voor een verklaring, af te leggen door de regeringen van Engeland, de landen van de Britse *Commonwealth*, België, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Polen en Tsjecho-slowakije, waarvan punt 1 luidde, 'that they will continue the struggle against German and Italian oppression until victory is won, and will mutually assist each other in this struggle to the utmost of their respective capacities.' Gerbrandy achtte die verklaring 'zeer goed', maar Welter en Steenberghe hadden bezwaren en de tekst (waartegen men zich in beginsel moeilijk verzetten kon) werd pas goedgekeurd, nadat er overeenstemming over was bereikt, 'dat wij', zo drukte Gerbrandy het uit, 'zelf beoordelen wat binnen onze capaciteiten ligt. Wij kunnen op grond van de resolutie niet worden gedwongen tot dingen die wij onmogelijk achten, zoals afstand van het goud.'³ Maar Kingsley Wood liet niet los. Enkele dagen later richtte het *Foreign Office* via de gezant het formele verzoek tot het kabinet, het in Canada liggende goud aan Engeland te verkopen (tegen ponden sterling dus) en Kingsley Wood hoopte dat het goud van de Nederlandse Bank in een later stadium eveneens ter beschikking gesteld zou kunnen worden 'for financing the vital requirements in the USA of the Allied cause.'⁴ Welter begreep dat hij dat verzoek niet vlakweg kon weigeren, maar hij maakte Kingsley Wood duidelijk dat het bij f 100 mln moest blijven, vroeg om garanties voor terugbetaling na de oorlog (in goud) en drong er op wens van Steenberghe op aan dat de

¹ Ministerraad: Notulen, 29 okt. 1940. ² A.v., 12 nov. 1940. ³ A.v., 14 en 15 nov. 1940. ⁴ Brief, 17 nov. 1940, van het *Foreign Office* aan de Nederl. legatie (DBPN, C, dl. II, p. 49).